

Vi anklagar inte pedagogerna. Vi anklagar förutsättningarna.

Att lämna ansvaret för barns rörelse till någon utan utbildning, redskap, yta och tid är ett systemfel — inte ett personalfel.

Om förskolan slutade ge barnen mat skulle landet reagera på en dag.

Rörelsen står i samma läroplan. Där händer ingenting.

Tänk dig en förskola som meddelar att den inte längre hinner ge barnen lunch. För få vuxna, för lite tid, inget kök värt namnet. Det svaret skulle inte accepteras i en enda kommun i Sverige. Det skulle bli ett ärende samma dag, och ingen skulle säga att personalen gjorde så gott den kunde.

931 av 1 229 pedagoger uppger att strukturerad rörelse inte sker varje dag. Kravet står i samma läroplan som allt annat förskolan ska göra. Det har stått där länge. Ingenting händer.

Skillnaden är inte allvaret. Det är måttet.

Maten går att se. Ett barn som inte fått lunch märks samma eftermiddag, och det finns en tydlig gräns för vad som är för lite. Rörelse som uteblir märks inte på tisdagen. Den märks flera år senare, i ett annat sammanhang och då i en helt annan budget — och eftersom **ingen någonsin bestämt vad som räcker** kan ingen heller säga att det inte räckte.

Det är hela skillnaden mellan de två kraven. Inte att det ena är viktigare. Att det ena går att mäta.

Vem ska avgöra vad som räcker?

Inte den enskilda förskolan. Inte rektorn. Inte verksamhetschefen. Inte kommunen. Och inte Skolverket på egen hand heller.

Hur mycket ett barn behöver röra sig är inte i första hand en skolfråga. Det är en hälsofråga, och svaret finns hos dem som forskar på barns utveckling och hos dem som möter barnen i vården.

Kunskapen finns redan. Världshälsoorganisationen satte 180 minuter om dagen för ett- till fyraåringar redan 2019. Folkhälsomyndigheten har satt 60 minuter — men först från sex år. Det som aldrig har skett är att den kunskapen burits in i den svenska förskolan.

VÅR HÅLLNING

Läroplanen vill rätt sak. Det är inte den vi är kritiska mot — den säger att barnen ska få röra sig återkommande under dagen, och det är bra skrivet.

Vårt krav är att **nivån hämtas där kunskapen finns**, hos forskningen och vården, och skrivs in så att den går att följa upp. Vi säger inte vilken nivå ska vara. Vi säger att det inte är förskolans uppgift att gissa den.

Så länge ingen nivå finns blir frågan räcker det? en bedömning som var och en av de omkring **99 500** som arbetar med barnen i förskolan får göra för sig — utan utbildning i området, utan ett mått att hålla svaret emot, och mitt i en arbetsdag där allt annat i läroplanen ska ske samtidigt.

Det är ingen rimlig ordning för ett krav som handlar om barnens hälsa och om vilka förutsättningar de bär med sig vidare i livet.

Vem som betalar

Inte kommunen. Inte huvudmannen. Inte staten — inte först. **Barnet betalar först**, och räkningen kommer så sent att ingen längre kopplar den till förskolan.

OCH INTE ALLA BARN LIKA

Det barn vars föräldrar har råd med fotboll på tisdagar och gymnastik på torsdagar får sin rörelse där. Det barn vars föräldrar inte har råd får den ingenstans — och nästa planerade rörelsestund i det barnets liv är första gymnastiklektionen i skolan.

Förskolan är den enda plats där alla barn finns samtidigt. Det är därför kravet står i läroplanen och inte på föräldrarna. Och det är därför ett uteblivet krav inte drabbar jämnt.

"Vi hinner inte" kan inte vara ett giltigt svar på ett krav i läroplanen.

Det duger inte för maten. Det duger inte här.

Och om det ändå är svaret är det ett **besked som ska lämnas uppåt**, inte bäras tyst på en avdelning. En rektor som ser att läroplanen inte uppfylls ska säga det till huvudmannen. En huvudman som får veta det ska föra det till nämnden. Brister som uppdagas ska åtgärdas. Det är inte en from önskan, det är vad skollagens fjärde kapitel kräver av huvudmannen — och **det är precis den kedjan granskningen inte hittar**. Inte för att någon ljuger, utan för att ingen har tittat.

Och inte som i dag. I dag letas det efter ett papper — en plan, ett avtal, en punkt i ett protokoll, ett ja från någon längre ned — och när det är hittat släpps frågan. **Ett dokument som visar att någon har beslutat något är inte ett svar på om barnen rörde sig.** Det är ett svar på att någon har skrivit.

Och frågan släpps för att det inte finns något enkelt att göra i stället. Ingen bestämd nivå att nå. Ingen utpekad plats att göra det på. Ingen utbildning att luta sig mot. Det som återstår är att varje arbetslag på egen hand ska hitta på varierad, åldersanpassad rörelse **varje öppen dag, år efter år** — utan att någon har sagt vad som räknas som tillräckligt, och utan att någon kommer att titta efter.

Så färdas ett krav nedåt

En ny läroplan beslutas och ska ut till huvudmännen. Varje led nedan gör det det ska göra, och ingenstans tillförs något.

1

Skolverket beslutar läroplanen

Texten säger att barnen ska få delta i varierade fysiska aktiviteter återkommande under dagen. Ingen nivå, ingen frekvens, ingen uppföljningsform.

2

Kommunen tar emot som huvudman

Lägger in den i sina styrdokument. Vidarebefordrar texten, inte ett mått.

3

Skolchefen till verksamhetschefen

Uppdraget går vidare i organisationen. Fortfarande inget mått.

4

Verksamhetschefen till rektorn

Följer ni den nya läroplanen? Frågan går att besvara med ja utan att något mätts.

5

Rektorn till pedagogen

Vi ska arbeta med rörelse. Samma text, nu framme hos den som ska utföra den.

.

Pedagogen och barnet

Här ska det ske. Utan utbildning i området, utan redskap, utan yta och utan tid avsatt — och utan att någon längs vägen talat om vad som räknas som uppfyllt.

Ingen i kedjan har gjort fel. Varje led har vidarebefordrat exakt det det fick. **Det som aldrig lades till var måttet**, och därför kan ingen längst ned veta om hon klarar kravet, och ingen längst upp veta om det uppfylls.

Vad vi anklagar, och vad vi aldrig anklagar

ALDRIG PEDAGOGERNA

Uppdraget är svårt. Planerad, varierad motorik varje dag för varje barngrupp är inte enkelt — det är ett mycket svårt uppdrag. Den som beskriver det som en fråga om vilja har inte stått på en avdelning en onsdag i november.

Att lämna ansvaret för barns dagliga rörelse till någon utan utbildning i området, utan redskap, utan yta och utan tid är ett **systemfel**. Inte ett personalfel.

Och pedagogerna säger det själva. I den öppna frågan nämner **717 av 854** kodade svar minst en sak som huvudmannen styr över. **20 av 854** nämner enbart sådant pedagogen själv råder över. Och de **7** som nämner viljan gör det intill tydliga mål, en bättre lokal eller en chef som borde driva frågan — aldrig ensamt.

Det här skaver, och det ska det

Vi vet att det är obekvämt att läsa. Många kommer att säga att så är det inte hos oss, och i en del fall har de rätt. Men **det går inte att samtidigt hävda att kravet uppfylls och att ingen följt upp om det gör det**. Det är vad materialet visar.

FÖRENINGENS HÅLLNING

Vi tycker att det är fel att ett krav som rör alla barn i förskolan får stå i en läroplan utan att någon bestämt vad det betyder eller tagit på sig att följa upp det. Det är vår uppfattning, och vi skriver den som vår.

Fynden står för sig själva och behöver inte den uppfattningen för att gälla. Men vi låtsas inte att vi saknar en.

Det vi begär är fortfarande bara två saker: **ett nationellt mått** för barns dagliga rörelse i förskolan, och **någon som följer upp det**. Vi föreslår ingen metod och ingen leverantör, och vi säger inte vems budget det ska tas ur — bara att svaret "ingen vet" inte längre ska vara möjligt.

Källor

Läroplan för förskolan, Lpfö 18. Lydelsen enligt SKOLFS 2025:23, i kraft 1 juli 2025. · Skollagen (2010:800) 4 kap. 3 §, systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå. · Skollagen (2010:800) 4 kap. 7 §, åtgärder. · WHO, Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age, 2019. Åldern 1–2 år. · Samma WHO-riktlinjer, 2019. Åldern 3–4 år. · Folkhälsomyndigheten, riktlinjer och rekommendationer för fysisk aktivitet och stillasittande, daterade 3 juni 2021. Rekommendationen för 6–17 år. · Samma riktlinjer, Folkhälsomyndigheten 3 juni 2021. Rekommendationen för 0–5 år.

DNA TOMORROW Sverige, ideell förening 802555-7862. Granskningen finansieras av föreningen. Inga anslag, inga uppdragsgivare. Varje tal i dokumentet räknas fram ur enkätsvaren när dokumentet byggs, och koden som räknar dem publiceras tillsammans med den här filen. Insamlat 10 juni till 19 augusti 2026.

Rättigheter. Granskningen får citeras fritt med källhänvisning till DNA TOMORROW Sverige. Tabeller, diagram och den underliggande kommundatabasen får inte återpubliceras i sin helhet eller till väsentlig del utan skriftligt medgivande. Databasen omfattas av katalogskydd enligt 49 § upphovsrättslagen. Kontakt: kommun@dna-tomorrow.se